

36C 1/2006-211

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní JUDr. Jitkou Kalfeřtovou v právní věci žalobce **Tomáše Peciny**, bytem Slezská 56, 120 00 Praha 2, zastoupeného JUDr. Petrem Kočí, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1, proti žalovanému **Michalu Charvátovi**, bytem
, o zaplacení částky 44.400,- Kč s přísl., t a k t o :

- I. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 28.015,- Kč spolu s úrokem z prodlení z částky 28.015,- Kč ve výši 8,75% p.a. od 28.12.2005 do 31.12.2005, ve výši 9% p.a. od 1.1.2006 do 30.6.2006, ve výši 9% p.a. od 1.7.2006 do 31.12.2006, ve výši 9,5% p.a. od 1.1.2007 do 30.6.2007, ve výši 9,75% p.a. od 1.7.2007 do 31.12.2007, ve výši 10,5% p.a. od 1.1.2008 do 30.6.2008, ve výši 10,75% p.a. od 1.7.2008 do 31.12.2008, ve výši 9,25% p.a. od 1.1.2009 do 30.6.2009, ve výši 8,5% p.a. od 1.7.2009 do 30.6.2009, ve výši 8% p.a. od 1.1.2010 do 30.6.2010, ve výši 7,75% p.a. od 1.7.2010 do 31.12.2010 a dále od 1.1.2011 s úrokem z prodlení ve výši repo sazby, stanovené Českou národní bankou a zvýšené o sedm procentních bodů a vždy takto stanovené a zvýšené o sedm procentních bodů k prvému dni každého dalšího kalendářního pololetí do zaplacení, to vše do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.**
- II. **Žaloba se co do částky 16.385,- Kč s přísl. z a m í t á .**
- III. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**
- IV. **Účastníci j s o u p o v i n n i zaplatit ČR – na účet Krajského soudu v Ústí nad Labem na nákladech státu žalovaný částku 14.063,- Kč a žalobce částku 8.259,- Kč, oba do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se u soudu domáhal zaplacení částky 44.400,- Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení, které měl žalovaný získat tím, že neoprávněně zveřejnil 111 článků s právní tematikou, jejichž je žalobce výhradním autorem či významným spoluautorem, které byly publikovány na české verzi mnohojazyčného internetového serveru Wikipedie (<http://cs.wikipedia.org;>). Tento server, jehož provozovatelem je americká nadace Wikipedia Foundation, poskytuje obsah na základě bezúplatné licence. Žalobce má za to, že vytvořením nepovolené (pirátské) kopie serveru Wikipedie a jejím provozováním žalovaný podmínky shora uvedené nadace porušil, když předstíral, že je zobrazována originální Wikipedie, ale ve skutečnosti šlo o jiné stránky, jejichž obsah může provozovatel takové kopie libovolně upravovat, může na ně umístit vlastní reklamu nebo z nich profitovat jiným způsobem. Podle žalobce je tento způsob používání Wikipedie parazitický a zmíněná licence jej nepřipouští. Toto jednání zasahuje do práv samotného provozovatele Wikipedie a představuje také zásah do osobnostních autorských práv autorů, kteří nedali k takovému užití svého díla souhlas. Za toto neoprávněné užití požaduje žalobce žalovanou částku, kterou vypočetl tak, že za obvyklou odměnu za užití 1 článku považoval částku 200,- Kč a dále navrhl, aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, uvedl, že si není vědom zásahu do autorských práv žalobce. Články z otevřené encyklopedie Wikipedie čerpal pro své studijní účely a není mu zřejmé, z čeho žalobce požadovanou částku odvodil. Pokud žalovaný zasáhl do autorského práva, když z některých článků čerpal, stalo se tak náhodně, jak to má na mysli ust. § 37 odst. 2 zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“). Rozhodně však z toho neměl žádný hospodářský prospěch. Žalovaný zpochybňoval i zda vůbec jsou předmětné částky pod ochranou autorského zákona, když podle něho nejsou jedinečným tvůrčím výsledkem autora. Náhradu nákladů řízení nepožadoval.

Ve věci byl vydán soudem prvního stupně rozsudek, jímž žalobu v celém rozsahu zamítl, neboť dospěl k závěru, že řada článků je pouze definicí právního pojmu, kterou lze nalézt v právnickém slovníku, chybí u nich proto pojmové znaky autorského díla chráněného autorským zákonem, tedy originalita a neopakovatelnost. Část článků shledal krajský soud autorskými díly, avšak při vystavení předmětných článků na stránkách své domény žalovaný nijak neskrýval autorství žalobce, když pod tlačítkem „historie“ zachoval možnost zjistit autora či autory jednotlivého článku. V řízení nebylo rovněž prokázáno, že by žalovaný měl ze zásahu jakýkoli prospěch.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Vytknul soudu prvního stupně, že měl vyzvat žalobce k upřesnění žaloby tak, aby z ní bylo jednoznačně patrné, o která díla v daném případě jde, či k upřesnění tvrzení v tom směru, aby bylo možno posoudit, zda případně žalobce tvrdí zásah do práv k jeho dílu soubornému, neboť z žaloby není jednoznačné, o které „předmětné“ články jde, ani to, zda jejich případné uspořádání, či způsob výběru je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti žalobce. Dle názoru odvolacího soudu je na místě pro posouzení těchto podkladů

vyžádat odborné posouzení a konečně je třeba vypořádat se s námitkami žalovaného s poukazem na ust. § 37 odst. 2 autorského zákona.

Krajský soud v intencích pokynu soudu odvolacího žalobce nejprve vyzval usnesením ze dne 5.2.2007, č.j. 36 C 1/2006-55 k upřesnění žalobního tvrzení tak, aby uvedl jmenovitě svá autorská díla (popřípadě dílo souborné), u nichž tvrdí neoprávněný zásah do autorského práva jejich užitím žalovaným a dále, aby upřesnil žalobní tvrzení o zásahu žalovaného do jeho osobnostních autorských práv.

K výzvě soudu žalobce podáním ze dne 14.2.2007 upřesnil žalobu tak, že jmenovitě označil celkem 111 článků, které považuje za část souborného díla a za jejichž neoprávněné užití žalovaným požaduje vydání bezdůvodného obohacení ve smyslu ust. § 40 odst. 4 autorského zákona.

K posouzení odborných znalostí krajský soud následně usnesením ze dne 12.4.2007, č.j. 36C 1/2006-63 ustanovil znalce z oboru autorská práva – umění literární Prof. Ing. Vladimíra Smejkal, CSc., kterému uložil, aby po prostudování spisu a 111 článků na CD-R založeném ve spise, pojednávajících o různých právních pojmech, o kterých žalobce tvrdí, že je jejich výhradním autorem či spoluautorem, zodpověděl otázky 1) zda tyto články jednotlivě či jako soubory jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti žalobce, či zda již byly někým publikovány, 2) v kladném případě, jaká je výše obvyklé odměny, který by autorovi náležela za oprávněné užití díla.

Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že autorem či spoluautorem předmětných článků publikovaných na české verzi internetového serveru Wikipedie je žalobce a že žalovaný v roce 2005 tyto články po dobu několika týdnů vystavil na stránkách domény, již byl držitelem. Sporná však mezi účastníky zůstala otázka, zda uvedené články jsou autorským dílem ve smyslu § 2 autorského zákona a zda se svým postupem žalovaný dopustil zásahu do autorských práv žalobce.

Krajský soud vycházel z výsledku účastníků a dále provedl důkaz znaleckým posudkem Prof. Ing. Vladimíra Smejkal, CSc., z něhož zjistil, že znalec shledal celkem u 90 článků (uvedených jmenovitě v tabulce na str. 18 až 20 znaleckého posudku) z předložených 110 textů výsledek tvůrčí činnosti, splňující tak pojmové znaky autorského zákona. Z těchto 90 článků pak celkem 75 vykazuje podle znalce takovou míru tvůrčího přínosu, originality a individuality, že jim lze přiznat plnohodnotnou autorskou odměnu. V některých případech bylo zjištěno, že žalobce nebyl autorem textu (celkem 6 případů, z toho 4 díla autorská, 2 „nedíla“ podle autorského zákona), případně byl spoluautorem znění, uveřejněného na serveru žalovaného (celkem 9 případů autorských děl). Shledal, že žalobce byl tedy autorem, respektive spoluautorem 104 textů, z nichž splňuje pojmové znaky podle autorského zákona celkem 86 děl. Pokud se týká otázky, zda již byl stejný text někdy někde publikován, pak znalec konstatoval, toto není zjistitelné s ohledem na skutečnost, že není možné prozkoumat všechna díla, která byla na uvedené téma v češtině kdykoliv uveřejněna, nicméně dospěl k závěru, že lze s pravděpodobností hraničící s jistotou předpokládat, že jde o dílo žalobce. Pokud se týká výše obvyklé odměny, stanovil ji odstupňovaně podle míry tvůrčího přínosu pro jednotlivé příspěvky a uzavřel, že celkem činí částku 13.832,50 Kč.

Žalobce, shledal nesprávným závěr znaleckého posudku, pokud se týká otázky posouzení jednotlivých článků tak, jako by se jednalo o jednotlivá díla, nikoli o dílo souborné, z tohoto důvodu u 15 hesel dospěl znalec k závěru, že jejich „tvůrčí charakter“ je nevelký a u 20 hesel tvůrčí charakter vyloučil zcela. Rovněž namítl pochybení znalce v případě hesla „Mediace“, u něhož uvedl, že je autorem Z. Pražák, tak tomu ale však není, což je zřejmé z poznámky, kterou Z. Pražák ke své editaci uvedl, totiž „vlození textu Tomáše Peciny postovaného Vitem Zvánovcem na stránku Mediace s p. V. Zvánovcem“.

Ve svém vyjádření ke znaleckého posudku, namítal žalovaný, znalec nehovoří o tom, že by články měly charakter souborného díla, vytýká znalci, že se ani nepokusil zjistit, zda byly některé články někde publikovány a neposuzoval ani jedinečnost a hodnotu článků vzhledem k aktuálnosti v roce 2005.

Krajský soud předně poznamenává, že v souladu čl. II bodu 5. Přejícných a závěrečných ustanovení zák. 216/2006 Sb., kterým se mění zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, je v daném případě zapotřebí vycházet z aplikace autorského zákona ve znění účinném do 21.5. 2006.

Podle ust. § 2 odst. 1 autorského zákona je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.

Podle ust. § 2 odst. 5 autorského zákona sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiný soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu splňuje podmínky podle odstavce 1, je dílem souborným.

Podle ust. § 5 odst. 1 autorského zákona je autorem fyzická osoba, která dílo vytvořila. Podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení je autorem díla souborného jako celku je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených.

Podle ust. § 12 odst. 1 autorského zákona autor má právo své dílo užít a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

Především krajský soud nesdílí názor žalobce, že předmětné články tvoří souborné dílo ve smyslu ust. § 5 odst. 1 autorského zákona, když jde pouze o určitý počet vybraných pojmů z rozsáhlé právní problematiky. Vzhledem k otevřenému charakteru internetového serveru Wikipedie žalobce zřejmě předpokládal, že o dalších právních pojmech budou pojednávat jiní přispěvatelé.

Posuzovány proto byly jednotlivé články, a to z hlediska zda mají vůbec charakter autorského díla a zda jim z tohoto titulu náleží ochrana dle autorského zákona. Při tom vycházel krajský soud ze obsahu jednotlivých článků a ve shodě se závěry znaleckého posudku dospěl k závěru, že tyto články vykazují znaky originality a tvůrčího přínosu autora, neboť tvůrčím způsobem zpracovávají pojmy týkající se právní problematiky. O tom, že autorem článků je žalobce, nebylo mezi účastníky sporu. Z celkového počtu 110 článků, které žalobce publikoval na české verzi mnohojazyčného internetového serveru Wikipedie (<http://cs.wikipedia.org;>), se podle názoru soudu celkem u 87 článků jedná o autorské dílo, a to o dílo slovesné vyjádřené písmem, požívající ochranu dle autorského zákona, neboť tyto články splňují pojem díla dle ust. § 2 odst. 1 autorského zákona, tedy jsou jedinečným výsledkem tvůrčí duševní činnosti žalobce.

V řízení bylo prokázáno, že žalovaný tato díla vystavil, byť po omezenou dobu na stránkách své tehdejších internetové domény (<http://wikipedie.cz>), aniž by mu bylo žalobcem uděleno oprávnění k šíření tohoto díla. Žalovaný tedy tím, že tato díla vystavil na stránkách své internetové domény zasáhl do autorského práva žalobce, byť po relativně krátkou dobu maximálně několika týdnů, když v prosinci roku 2005 žalovaný již zajistil, aby případný uživatel jeho domény byl převeden na stránky originální české verze Wikipedie.

Pokud žalovaný namítal oprávněné užití předmětných děl, krajský soud uvádí, že v daném případě nastaly podmínky pro aplikaci zákonné licence ve smyslu ust. § 37 odst. 2 a) autorského zákona, podle něhož do práva autorského nezasahuje ten, kdo zhotoví při užití díla dočasnou nebo náhodnou rozmnoženinu díla v elektronické podobě, která nemá samostatný hospodářský význam, jejímž účelem je umožnit snadnější využití díla, a jejíž zhotovení je nedílnou a nezbytnou součástí technologického postupu zpřístupnění díla, včetně takové rozmnoženiny, která umožňuje účinné fungování přenosového systému. Toto ustanovení (ve znění účinném do 21.5.2006) totiž dopadá na tzv. technické rozmnoženiny, které nejsou považovány za rozmnoženiny v autorskoprávním slova smyslu. Jedná se tedy o prohlížení, jakož i o uložení do vyrovnávací paměti, včetně takových jednání, která umožňují efektivní fungování přenosových systémů, za podmínky, že zprostředkovatel neupravuje informace a nevyužívá dovoleného užití technologie široce uznávané a průmyslově užívané, k získání dat k užití informací (k tomu viz. Kříž J., Holcová I., Korda J., Křest'ánová V., Autorský zákon a předpisy související, Komentář, Linde Praha, a.s., 2001, str. 95,96). O takový případ však v daném případě nešlo, neboť se nejednalo o pouhý dočasný akt rozmnožování, který by byl pomíjivý nebo pouze příležitostný, vzhledem k tomu, že žalovaný díla trvale umístil na své internetové doméně.

Vzhledem ke shora uvedenému je třeba hodnotit shora popsané jednání žalovaného jako neoprávněný zásah do výlučného autorského práva žalobce, a proto krajský soud žalobě částečně co do částky 28.015,- Kč s přísl. vyhověl.

Pokud se týká výše obvyklé odměny, stanovil ji znalec pro jednotlivé příspěvky a celkem ji vyčíslil částkou 13.832,50 Kč. Krajský soud nad rámec znaleckého posudku přiznal žalobci obvyklou autorskou odměnu ve výši 175,- Kč i za článek „Mediace“, neboť na rozdíl od závěru znaleckého posudku dospěl k závěru, že i v tomto případě nelze autorství žalobci upřít, neboť autorem tohoto článku není Z. Pražák, ale žalobce, jak k jeho námítce

ověřil soud prostřednictvím internetových stránek: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Mediace&action=history>.

Podle § 40 odst. 3 věty druhé autorského zákona výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

Krajský soud tedy v souladu se shora citovaným ustanovením postupoval a žalobě co do částky 28.015,- Kč s přísl. vyhověl (14.007,50 x 2). Tuto částku proto žalovanému uložil k zaplacení, a to v delší než zákonné lhůtě, jak mu umožňuje ust. § 160 odst. 1 o.s.ř. Ve zbývajících částech žalobního požadavku, tedy co do částky 16.385,- Kč s přísl. byla žaloba zamítnuta.

V důsledku pozdní úhrady částky odpovídající bezdůvodnému obohacení má žalobce právo v souladu s § 517 odst. 2 obč. zák. na zaplacení úroku z prodlení ve výši stanovené v § 1 nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb., a to ode dne následujícího po dni, kdy žalovanému marně uplynula lhůta k dobrovolnému zaplacení požadované částky. Žalovanému byla doručena dne 9.12.2005 předžalobní upozínka a žalovaný byl vyzván k zaplacení konkrétní částky ve lhůtě do 15 dnů od doručení této výzvy žalobce. Poslední den lhůty k dobrovolnému plnění připadl tedy na den 27.12.2005, ode dne následujícího, tj. 28.12.2005 se ocitl žalovaný v prodlení.

Při úvaze o náhradě nákladů řízení vycházel krajský soud z ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. ve spojení s § 150 o.s.ř. Žalobce by sice při částečném úspěchu ve věci měl právo na náhradu nákladů o řízení proti žalovanému, avšak v tomto případě využil krajský soud moderačního práva ve smyslu ustanovení § 150 o.s.ř., podle něhož jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat. Za takové důvody krajský soud v daném považuje okolnost, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný měl ze zásahu do autorského práva žalobce jakýkoli prospěch a tento zásah trval pouze relativně krátkou dobu, maximálně několika týdnů. Tyto okolnosti případu považuje soud za důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu ustanovení § 150 o.s.ř., pro které žalobci ani částečnou náhradu nákladů řízení ve výroku III. nepřiznal.

Podle ust. § 148 odst. 1 o.s.ř. má stát podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. V řízení byl vypracován znalecký posudek, za nějž byla znalci přiznána znalecká odměna ve výši 27.322,- Kč, představující náklady státu, které platil. Tyto náklady jsou částečně kryty ze zálohy na náklady znaleckého posudku, kterou žalobce a žalovaný každý ve výši 2.500,- Kč v průběhu řízení zaplatili. Zbývajících náklady státu tedy činí částku 22.322,- Kč. Pro závěr, který z účastníků je povinen nahradit státu jeho náklady řízení, je rozhodující výsledek řízení, kterým se rozumí úspěch účastníků ve věci. Žalobce se žalobou domáhal zaplacení částky 44.400,- Kč, v řízení však byl úspěšný pouze co do částky 28.015,- Kč, měl tedy úspěch v rozsahu 63%, neúspěch v 37%. Náhradu nákladů státu tedy soud uložil poměrně zaplatit oběma účastníkům ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. Žalobce, který měl ve věci 63% úspěch, je tedy povinen nahradit 37% nákladů,

keré platil stát, tj. částku 8.259,- Kč, naopak žalovaný je povinen platit zbývajících 63% nákladů státu, představujících v daném případě jeho neúspěch ve věci, tj. částku 14.063,- Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci, písemně, dvojmo.

Při nesplnění uložené povinnosti se lze domáhat soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Liberci dne 28. ledna 2011

Za správnost vyhotovení:
Jana Podracká

JUDr. Jitka Kalfeřtová, v.r.
samosoudkyně